

Gewantrouwde politiek

COLUMN

DAVID DE CREMER

We worden overspoeld door meldingen van fraude en corruptie in de politiek. Allerlei dossiers uit de gerechtelijke sfeer komen aan de oppervlakte en beroeren de binnenlandse media. Mijn oog viel recentelijk ook op een onderzoek van de universiteit van Delaware waaruit blijkt dat 87,2 procent van de Amerikaanse Congresleden en senatoren corruptie vermoedt bij een of meerdere collega's. Een bijzonder hoog percentage, dat tot nadenken stemt.

Docent politicologie Marc De Vos (Universiteit Gent) gaf aan dat het erop lijkt dat net als Jan Modaal ook politici beïnvloed worden in hun perceptie van fraude door allerlei recente, stinkende dossiers. Een opmerking die lijkt te suggereren dat politici - net zoals Jan Modaal - buitenstaanders zijn in die dossiers. Dat klinkt velen onder ons waarschijnlijk niet erg geloofwaardig in de oren. Niettemin lijkt het er toch op dat het aantal stinkende dossiers de perceptie van iedereen, inclusief onze politici, wel degelijk beïnvloedt. In de psychologie bestaat het fenomeen van de 'beschikbaarheid', of heuristiek. Mensen gaan bepaalde sociale fenomenen - zoals fraude - meer overschatten als de informatie recent is en levendig gecommuniceerd wordt. Meldingen over fraude via de media voldoen zeker aan die criteria. Het kan dus dat we die 87,2 procent met een

korrel zout moeten nemen en politici zelf niet met de vinger moeten wijzen.

Maar dat is niet de belangrijkste vraag. Totaal geen aandacht kreeg de hamvraag of politici zélf het politieke systeem nog vertrouwen. Zoals geweten leiden fraude en corruptie tot een daling van het vertrouwen in het systeem. Ons politieke systeem had daar de jongste jaren mee te kampen. Door het lage vertrouwen in de politiek is er een zekere desinteresse ontstaan. Met andere woorden, de politiek geniet nog weinig steun en legitimiteit. Als bovenstaande percentages over fraude kloppen, zou dat betekenen dat naast het brede publiek ook de politici het geloof in de politiek verliezen. Kunnen we dan politieke daadkracht verwachten?

Wetende dat wantrouwen nog meer wantrouwen opwekt, is het dus een slechte zaak dat zowel Jan Modaal als de politici elkaar gaan bekrachtigen. Het lijkt dan ook meer dan ooit nodig dat de politiek dringend diepgaand aan introspectie doet om zich opnieuw een geloofwaardige en stabiele identiteit te geven. Als politici niet in zichzelf geloven, hoe kan men dan verwachten dat anderen dat wel doen? **David De Cremer** is hoogleraar behavioural business ethics aan de Rotterdam School of Management en de London Business School. Hij is wetenschappelijk directeur van het Erasmus Centre of Behavioural Ethics.

**Als politici
niet in zichzelf
geloven, hoe
kan men dan
verwachten
dat anderen
dat wel doen?**

